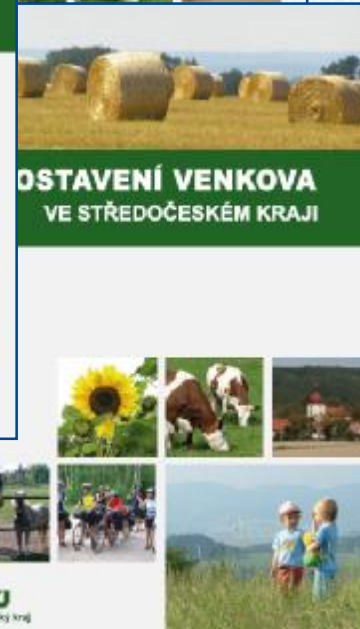

Postavení venkova v krajích České republiky

Obsah publikací

Úvod

1. Vymezení venkova
2. Venkovský a městský prostor v kraji
  - 2.1. Území, sídelní struktura, dostupnost
  - 2.2. Obyvatelstvo
  - 2.3. Ekonomika
  - 2.4. Trh práce
  - 2.5. Bydlení, bytová výstavba
  - 2.6. Občanská a technická vybavenost
  - 2.7. Územní rozdíly ve venkovském území kraje
3. Vývoj zemědělství a lesnictví v kraji
4. Mezikrajské srovnání venkovského a městského prostoru

Závěr

Přílohy: Kartogramy, tabulky

Cíl publikací

Charakterizovat venkov na základě relevantních údajů, které jsou k dispozici na úrovni obcí a lze z nich tedy zpracovat úhrny za libovolná území.

Vymezení venkova pro mezikrajské srovnání

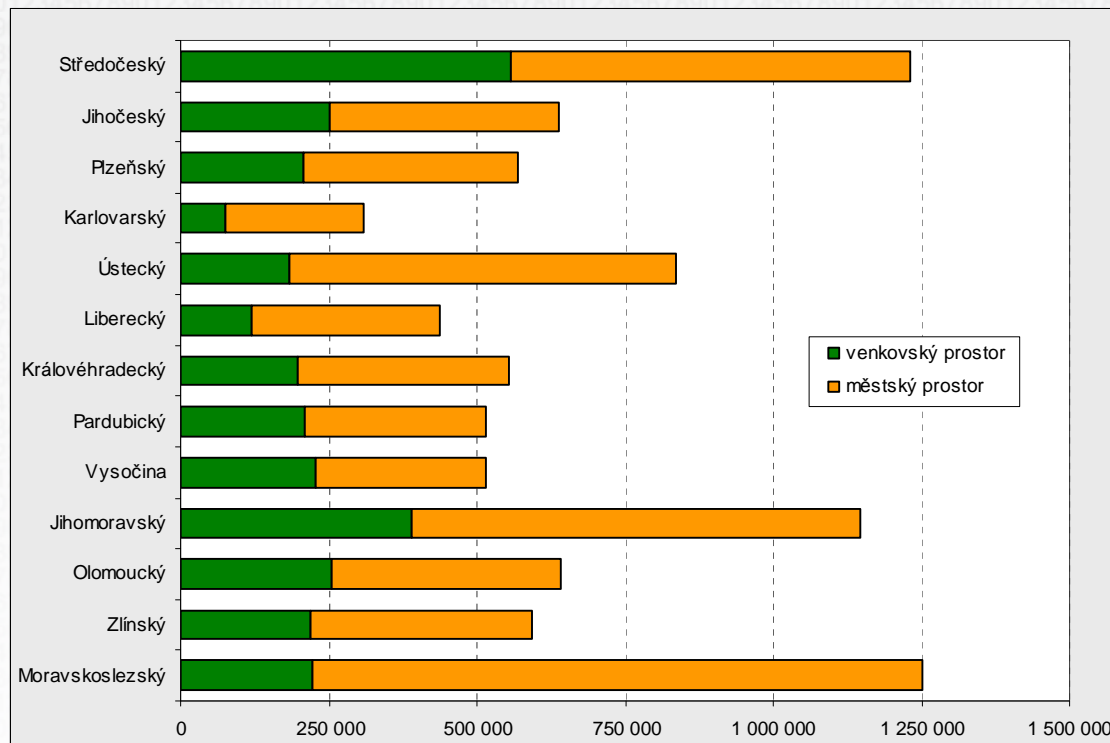
Použitá kritéria

Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km², pokud nejsou sídlem alespoň správního obvodu obce s rozšířenou působností.

Základní charakteristiky venkovského prostoru:

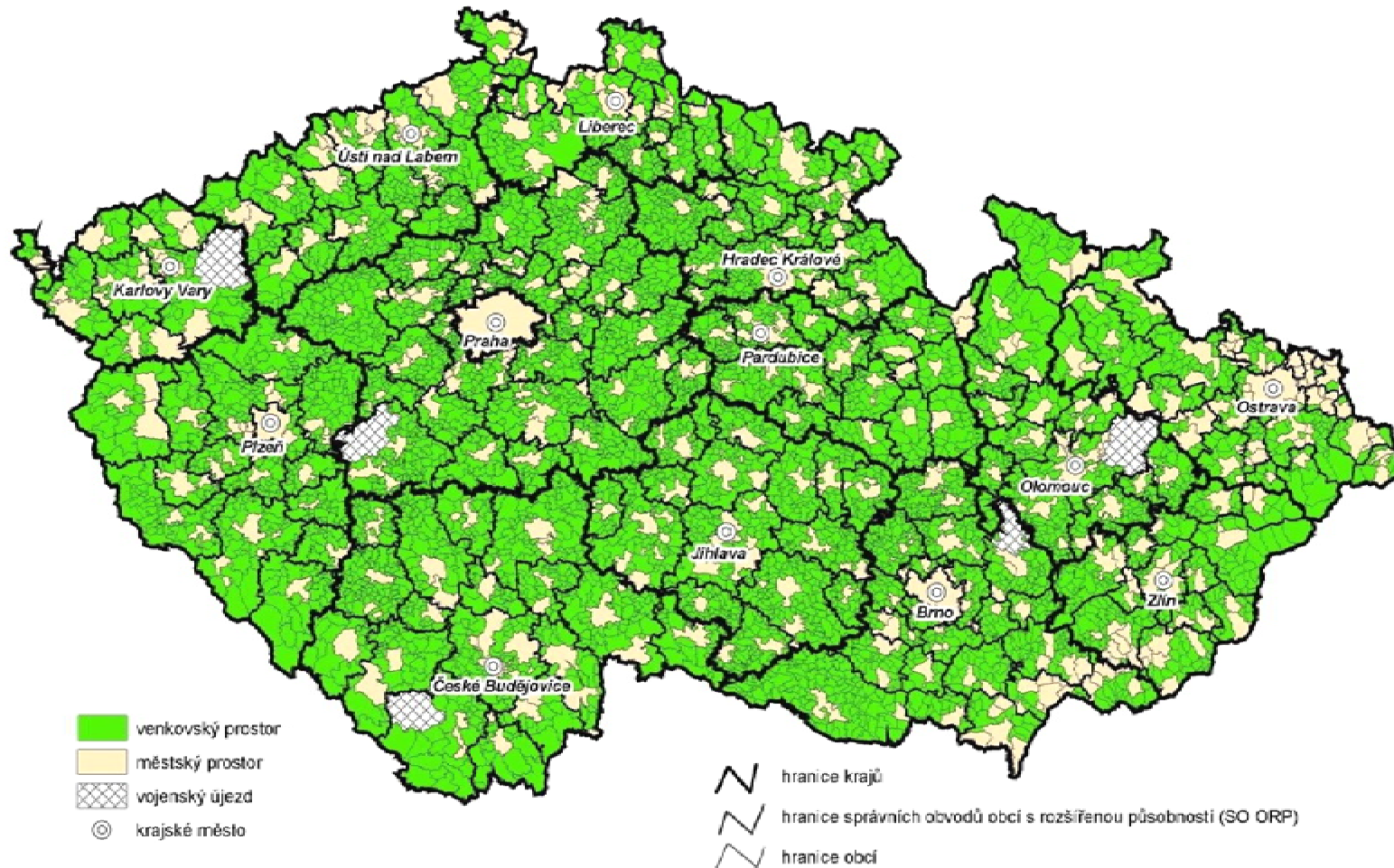
- § zaujímá 79 % rozlohy státu
- § žije zde 30 % populace
- § hustota zalidnění je devětkrát menší než ve městech
- § 92 % obcí lze považovat za venkovské
- § „Nejvenkovštější“ je Vysočina, Středočeský, Jihočeský a Pardubický kraj

Počet obyvatel ve venkovském a městském prostoru podle krajů k 31. 12. 2008

Vymezení venkovského a městského prostoru v České republice

Venkovským prostorem jsou obce s velikostí do 2 000 obyvatel
a obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km²

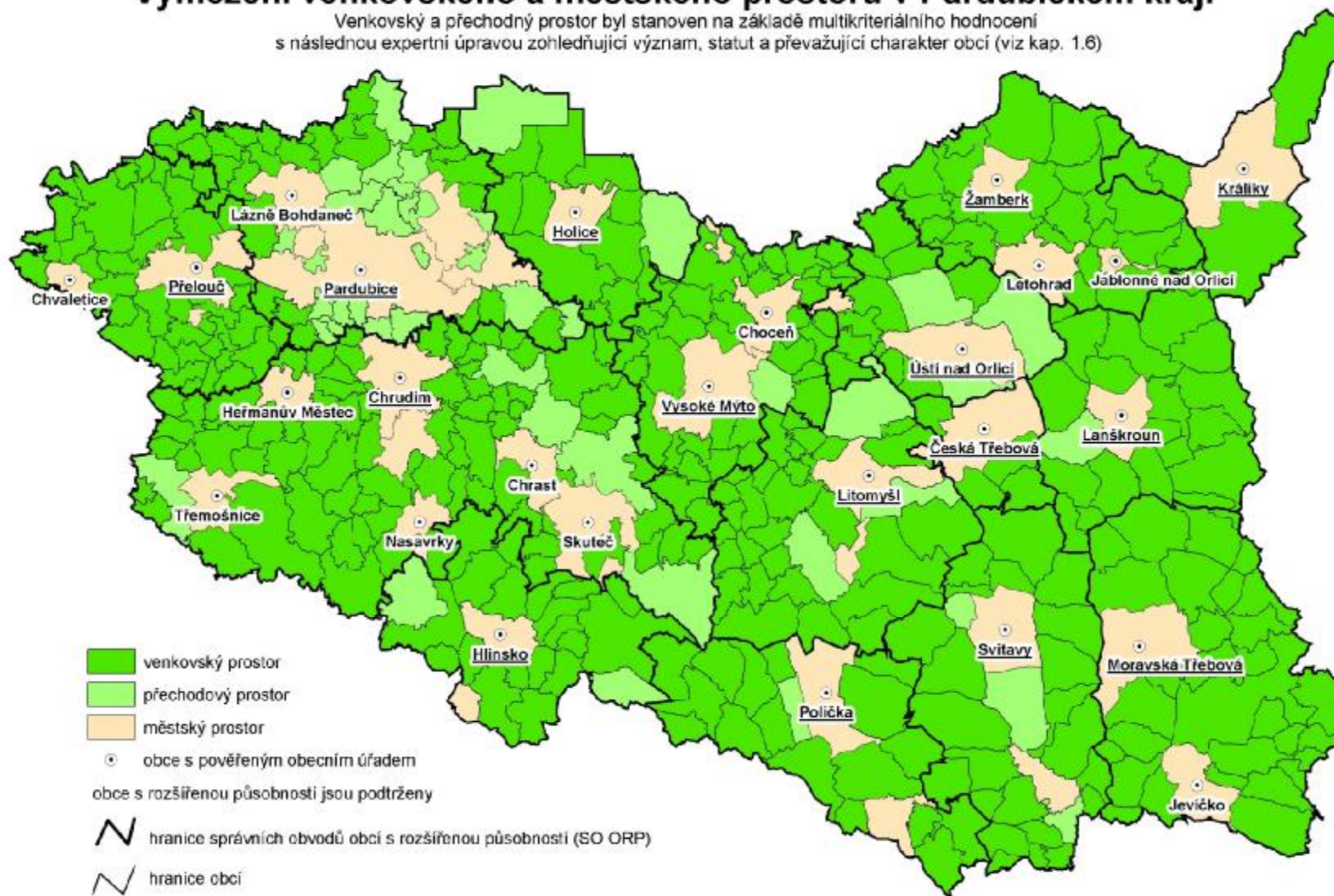

Venkovský a městský prostor v kraji

- Ø Vymezení venkova bylo v jednotlivých krajích provedeno podle kritérií vzešlých z domluvy s krajským úřadem, který je nejčastějším uživatelem této publikace. Např. v Pardubickém kraji byl vymezen i **přechodný prostor** charakteristický suburbanizačními tendencemi.
- Ø Územní členění venkovského prostoru kraje bylo rovněž v každém kraji pojato podle požadavků krajského úřadu:
  - Ø okresy
  - Ø správní obvody pověřených obecních úřadů
  - Ø správní obvody obcí s rozšířenou působností
  - Ø venkovské oblasti
  - Ø území obcí sdružených do místních akčních skupin

Vymezení venkovského a městského prostoru v Pardubickém kraji

Venkovský a přechodný prostor byl stanoven na základě multikriteriálního hodnocení s následnou expertní úpravou zohledňující význam, statut a převažující charakter obcí (viz kap. 1.6)

Vymezení venkovského a městského prostoru v Ústeckém kraji

Venkovským prostorem jsou obce s velikostí do 1 000 obyvatel s hustotou zalidnění do 250 obyvatel/km²
a obce s velikostí do 3 000 obyvatel s hustotou zalidnění do 100 obyvatel/km²
(průměr let 2003 – 2007)

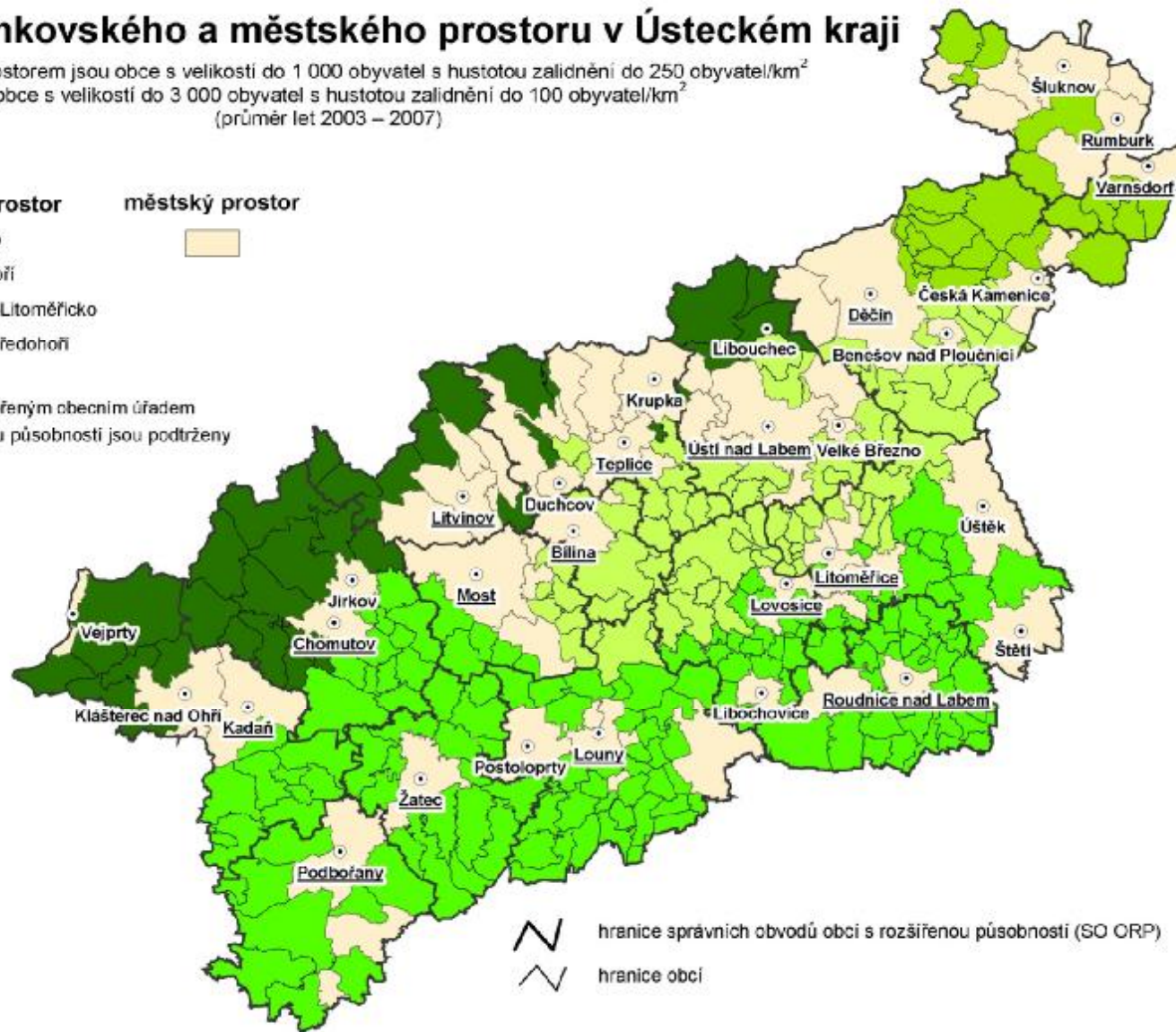
venkovský prostor

- Děčínsko
- Krušnohoří
- Lounsko-Litoměřicko
- České Středohoří

městský prostor

- ☉ obec s pověřeným obecním úřadem
- obce s rozšířenou působností jsou podtrženy

hranice správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP)

hranice obcí

Databáze

- Ø Vytvořena databáze vybraných ukazatelů s daty podle obcí (z ČSÚ i z externích veřejně dostupných zdrojů)
- Ø Data v časové řadě, popř. za vybrané roky z období 2001 až 2008
- Ø Databáze bude postupně aktualizována o data 2009
- Ø Tam, kde nebyla adekvátní náhrada, byly použity též údaje ze SLDB 2001

Okruhy databáze VENKOV 2009

OBLAST	OKRUH	Zkratka okruhu
ÚZEMÍ	POZEMKY	U_POZ
	SÍDELNÍ STRUKTURA	U_SID
DEMOGRAFIE	VĚKOVKA	D_VEK
	POHYB	D_POH
	SLDB	D_SLDB
EKONOMICKÁ OBLAST	RES	E_RES
	JEDNOTKY TYPU PODNIK	E_JTP
	ZAMĚŠTNANCI MF	E_ZMF
	VEŘEJNÉ ROZPOČTY	E_VER
	CESTOVNÍ RUCH	E_CR
TRH PRÁCE	NEZAMĚŠTNANOST	T_NEZ
	SLDB	T_SLDB
DOMY A BYTY	BYTOVÁ VÝSTAVBA	B_BYT
	SLDB	B_SLDB
VYBAVENOST	OBČANSKÁ VYBAVENOST	V_OVS
	TECHNICKÁ VYBAVENOST	V_TVS

- Ø Se soubory lze pracovat v Excelu (xls) i v Accessu (mdb), využitím číselníku lze data sčítat do libovolných agregací
- Ø Na vyžádání lze poskytnout přehled ukazatelů a na základě objednávky vybrané ukazatele
- Ø Databáze obsahují též individuální data, která lze z důvodu ochrany ID poskytovat pouze v agregacích

Struktura číselníku:

- Kód obce (ZUJ) OBEC
- NUTS2 (2008)
- NUTS3 (2008) Kraj
- LAU1 (2008) Okres
- ORP (2008) název ORP
- POU (2008) název POU

Databáze

SLOUP EC	ZKRA CENY_NAZEV	NAZEV	ZDROJ PŘEBÍ RANÍ	EPUS B VÝPOČ	2000	2005	2006	2007	ZMENA %1	POZNAMKA
ZUJ	Kód OBCE	Kód ZUJ obce nebo města	Municipální obcí	bez výpočtu	30.11.2008	30.11.2008	30.11.2008	30.11.2008		
OBEC	Název OBCE	Název obce nebo města	Municipální obcí	bez výpočtu	30.11.2008	30.11.2008	30.11.2008	30.11.2008		
V_OVS P001	Mateřské školy - výskyt	Mateřské školy - výskyt zařízení v obci	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	30.11.2008	není	není		I = ANO, 0 = NE, údaje za školství nejsou za rok 2008 k dispozici
V_OVS P002	Mateřské školy - zapsané děti	Mateřské školy - zapsané děti (kvarta)	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	30.11.2008	není	není		Individuální údaj !!!
V_OVS P003	Mateřské školy - počet tříd	Mateřské školy - počet tříd	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	30.11.2008	není	není		Individuální údaj !!!
V_OVS P004	Základ škola 1. až 5. - výskyt	Základní škola 1. až 5. - výskyt zařízení v obci	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	30.11.2008	není	není		I = ANO, 0 = NE
V_OVS P005	Základ škola 1. až 5. - počet žáků	Základní škola 1. až 5. - počet žáků	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	30.11.2008	není	není		Individuální údaj !!!
V_OVS P006	Základ škola 1. až 5. - počet tříd	Základní škola 1. až 5. - počet tříd	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	30.11.2008	není	není		Individuální údaj !!!
V_OVS P007	Základ škola 1. až 9. - výskyt	Základní škola 1. až 9. - výskyt zařízení v obci	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	30.11.2008	není	není		I = ANO, 0 = NE
V_OVS P008	Základ škola 1. až 9. - počet žáků	Základní škola 1. až 9. - počet žáků	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	30.11.2008	není	není		Individuální údaj !!!
V_OVS P009	Základ škola 1. až 9. - počet tříd	Základní škola 1. až 9. - počet tříd	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	30.11.2008	není	není		Individuální údaj !!!
V_OVS P010	Sam.ordin.prakt.lékaře pro dospělé -výskyt	Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé v detašovaných - výskyt zařízení v obci	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	není	30.11.2009	3.2.2009		ostatní ukazatele nejsou předmětem sledování v roce 2005 I = ANO, 0 = NE, údaj za 2006 v MOS je, ale nebyl pro účely VENKOVA 2009 účelový
V_OVS P011	Sam.ordin.prakt.lékaře pro dospělé -počet	Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé v detašovaných - počet	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	není	30.11.2009	3.2.2009		údaj za 2005 v MOS je, ale nebyl pro účely VENKOVA 2009 účelový
V_OVS P012	Sam.ordin.prakt.lék.pr o děti a dorost -výskyt	Samostatná ordinace praktického lékaře pro děti a dorost v detašovaných - výskyt zařízení v obci	MOS	bez výpočtu	30.11.2008	není	30.11.2009	6.7.2009		I = ANO, 0 = NE, údaj za 2005 v MOS je, ale nebyl pro účely VENKOVA 2009 účelový

Obyvatelstvo - ukázka

Změna počtu obyvatel v obcích venkovského prostoru mezi roky 2000 a 2008

změna počtu obyvatel v %

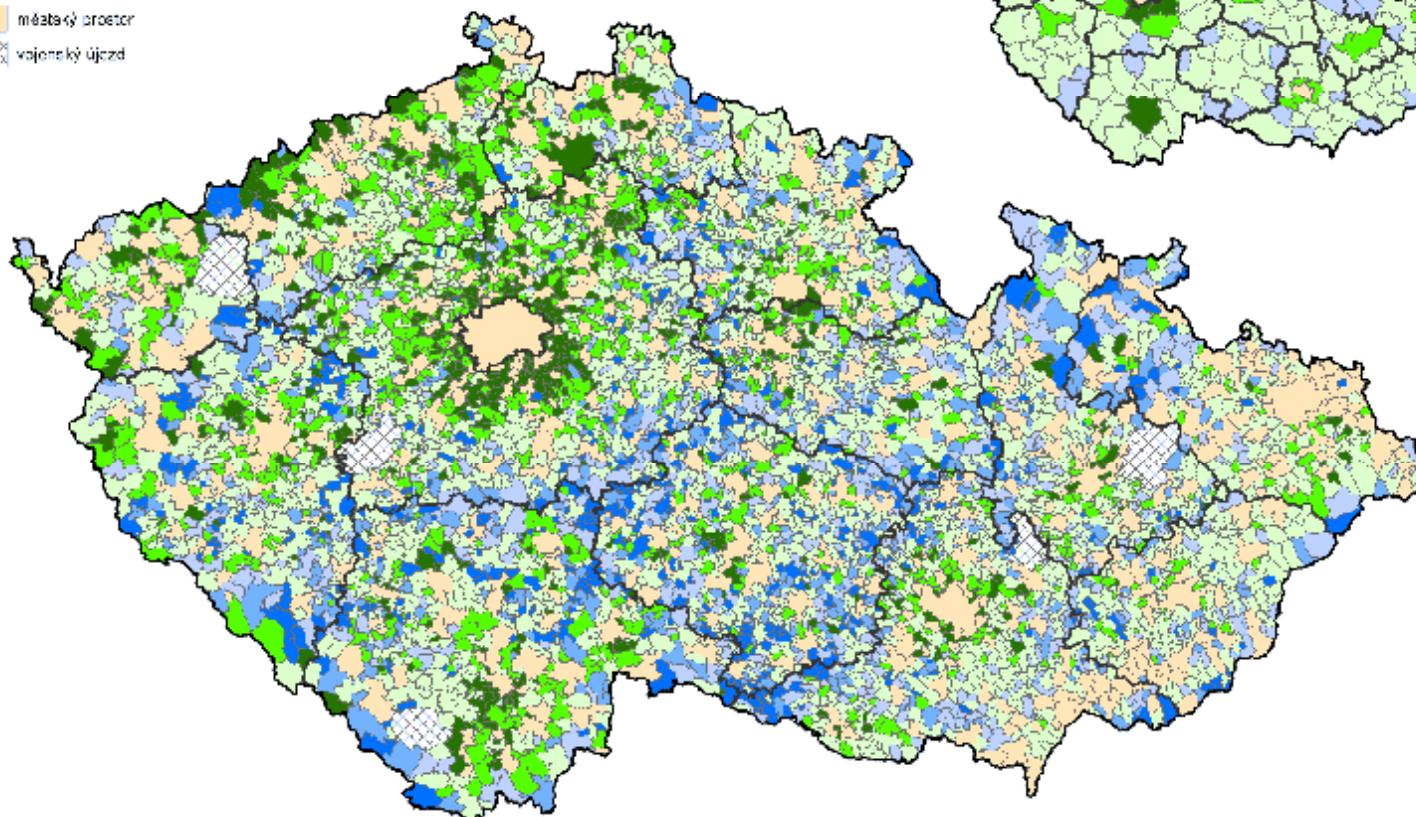
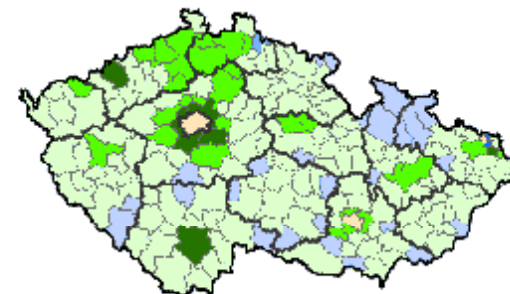
-7,0 -3,5 0,0 10,0 120,0

průměr venkovského prostoru ČR = 6,3

městský prostor

vojenský újezd

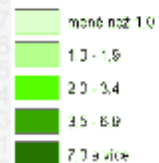
Změna počtu obyvatel ve venkovském prostoru SO ORP

Bydlení, bytová výstavba - ukázka

Dokončené byty v obcích venkovského prostoru v letech 2001 až 2008

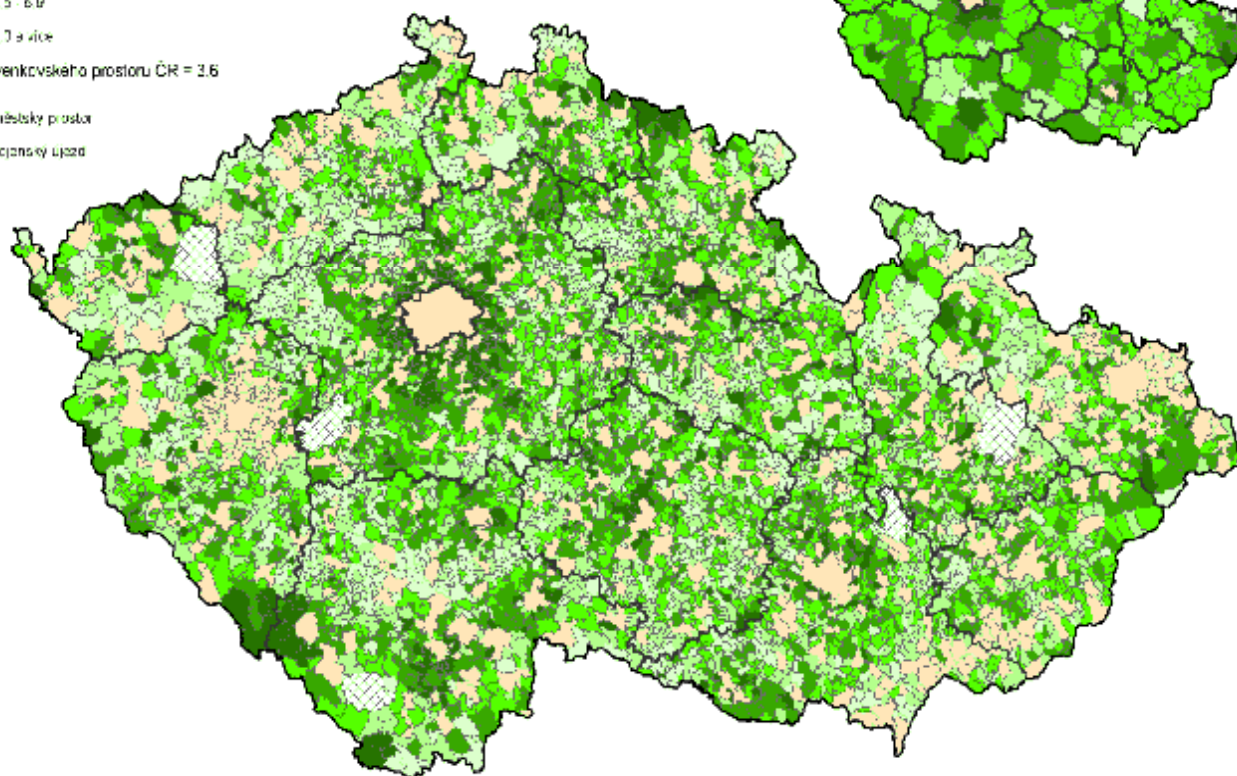
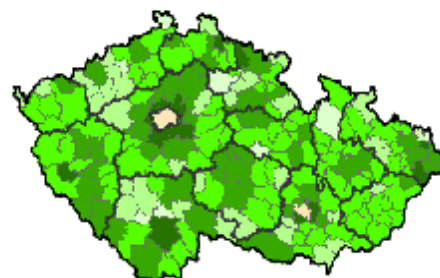
dokončené byty na 1 000 obyvatel
(roční průměr)

průměr venkovského prostoru ČR = 3,6

Dokončené byty ve venkovském prostoru SO ČR

Ø jedna třetina bytů byla postavena na venkově

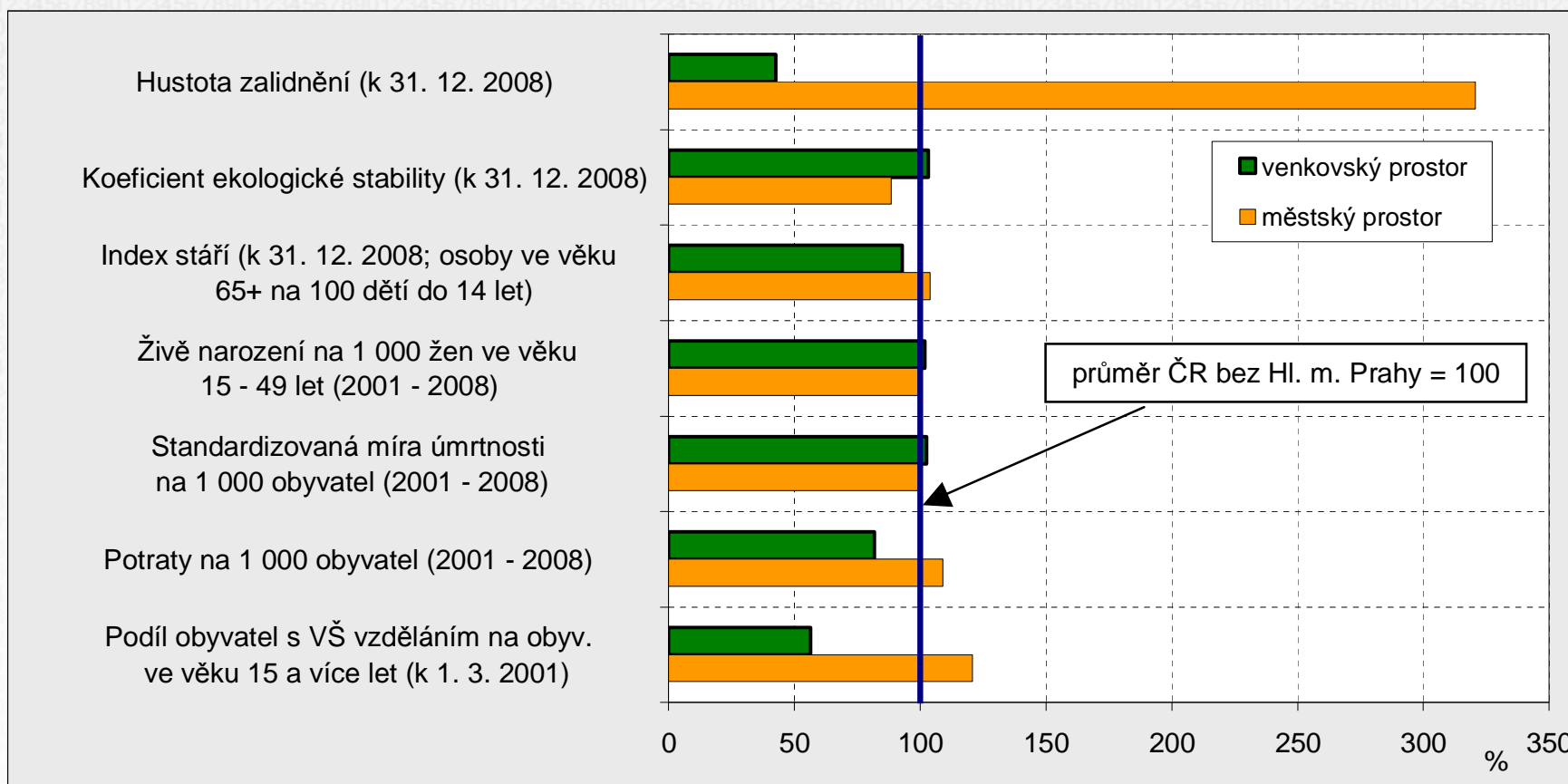
Ø intenzita bytové výstavby je ve všech krajích s výjimkou Vysočiny a Jihomoravského ve venkovském prostoru vyšší než v městském

Ø ve venkovských obcích ve Středočeském kraji byla intenzita výstavby 2,6krát vyšší než ve venkovských obcích Ústeckého kraje

Ø suburbanizační proces v okolí Prahy a dalších velkých měst

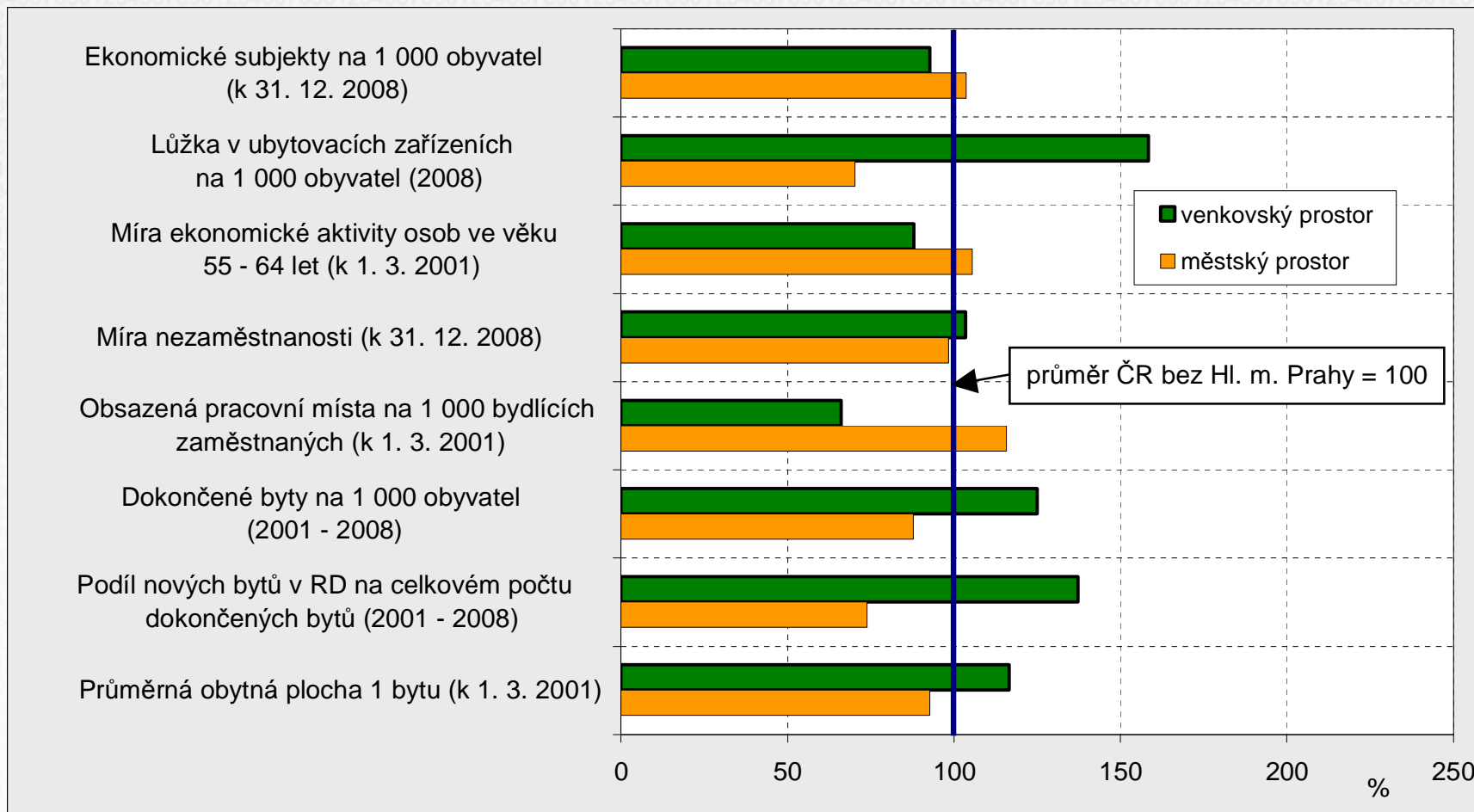
Hlavní rozdíly mezi venkovským a městským prostorem v ČR

Vybrané charakteristiky venkovského a městského prostoru – území, obyvatelstvo

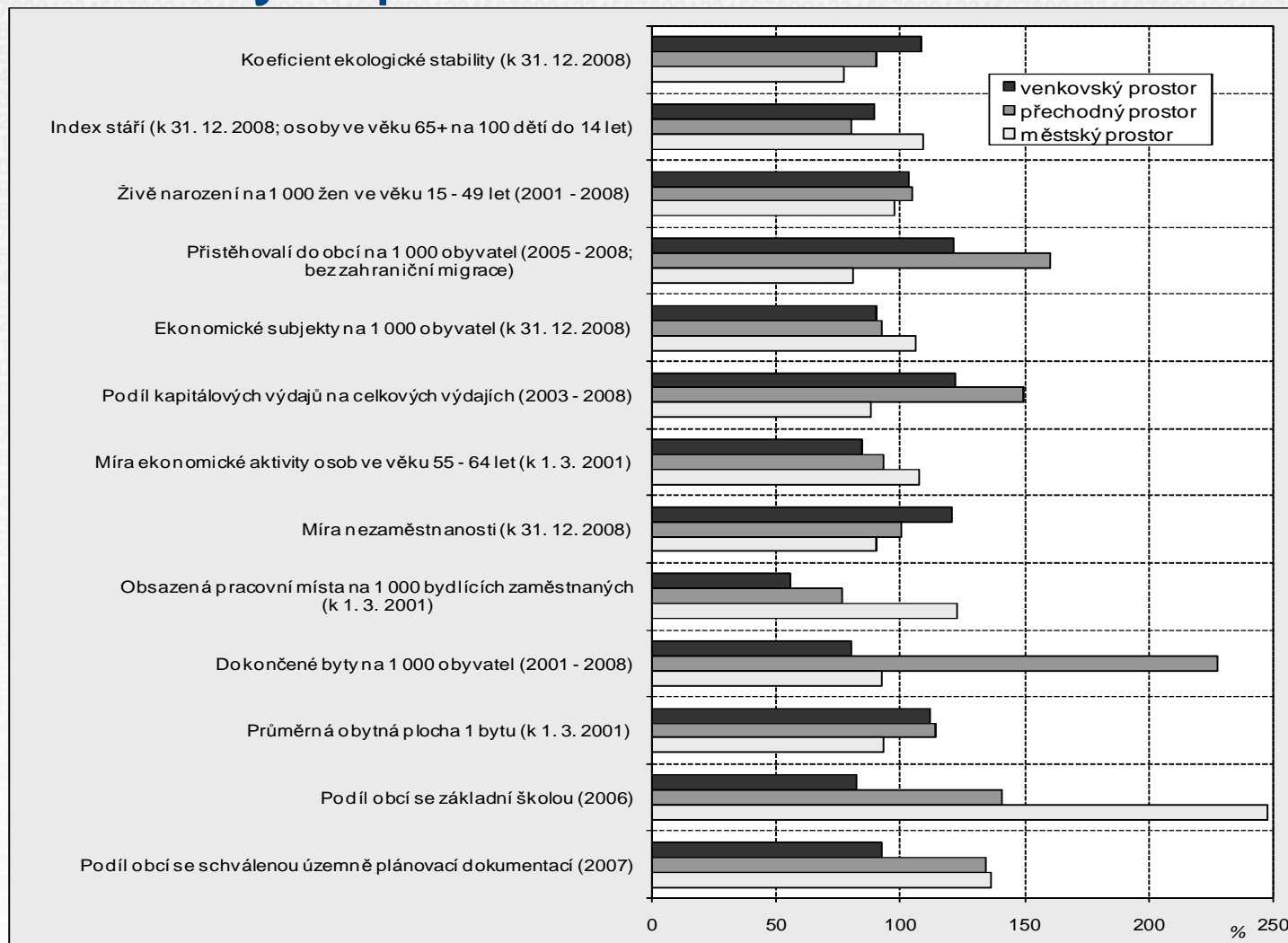

Hlavní rozdíly mezi venkovským a městským prostorem v ČR - dokončení

Vybrané charakteristiky venkovského a městského prostoru – ekonomika, bytová výstavba

Hlavní rozdíly mezi venkovským, přechodným a městským prostorem v Pardubickém kraji

Seznam ukazatelů s daty dostupnými v ČSÚ do úrovně obce (Příloha č. 1)

Název ukazatele		Zdroj	Měřicí jednotka
4.1 Území, sídelní struktura, dostupnost			
4.1.1	Struktura pozemků podle druhu	ČÚZK	ha
4.1.2	Počet částí obcí	ČSÚ	počet
4.1.3	Počet ZSJ	ČSÚ	počet
4.1.4	Počet katastrů	ČSÚ	počet
4.1.5	Statut obce	ČSÚ	počet
4.1.6	Vzdálenost obcí od sídla kraje	mapy.cz	km
4.1.7	Časová dostupnost sídla kraje z obce	mapy.cz	min
4.1.8	Vzdálenost obcí od okresního města	mapy.cz	km
4.1.9	Časová dostupnost okresního města z obce	mapy.cz	min
4.1.10	Vzdálenost obcí od sídla SO ORP	mapy.cz	km
4.1.11	Časová dostupnost sídla SO ORP z obce	mapy.cz	min
4.2 Obyvatelstvo			
4.2.1	Počet obyvatel k 31. 12. podle pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.2	Střední stav obyvatel podle pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.3	Počet obyvatel k 1. 1. podle pohlaví (po promítnutí SLDB 2001)	ČSÚ	počet
4.2.4	Živě narození	ČSÚ	počet
4.2.5	Živě narození v manželství	ČSÚ	počet
4.2.6	Zemřelí podle pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.7	Zemřelí podle příčin úmrtí a pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.8	Potraty celkem	ČSÚ	počet
4.2.9	Umělá přerušeni těhotenství (ÚPT)	ČSÚ	počet
4.2.10	Počet sňatků	ČSÚ	počet
4.2.11	Počet rozvodů	ČSÚ	počet
4.2.12	Saldo stěhování podle pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.13	Saldo stěhování zahraniční podle pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.14	Průměrný věk podle pohlaví	ČSÚ	roky
4.2.15	Počet obyvatel podle jednoletých věkových skupin a pohlaví	ČSÚ	počet
4.2.16	Počet obyvatel podle pohlaví (údaje k 3. 3. 1991 a 1. 3. 2001)	ČSÚ (SLDB)	počet
4.2.17	Počet obyvatel podle věkové skupiny a pohlaví	ČSÚ (SLDB)	počet
4.2.18	Rodinný stav obyvatel podle pohlaví	ČSÚ (SLDB)	počet
4.2.19	Vzdělanostní struktura obyvatel podle pohlaví	ČSÚ (SLDB)	počet
4.2.20	Náboženské vyznání podle pohlaví	ČSÚ (SLDB)	počet
4.2.21	Narození v obci současného bydliště podle pohlaví	ČSÚ (SLDB)	počet

Okruhy:

- Území, sídelní struktura, dostupnost
- Obyvatelstvo
- Ekonomika
- Trh práce
- Bydlení, bytová výstavba
- Vybavenost

Děkujeme za pozornost.

Ing. Jan Honner – jan.honner@czso.cz

RNDr. Petr Dědič – petr.dedic@czso.cz

www.czso.cz

www.czso.cz/kraje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

Na padesátém 81, 100 82 Praha 10

www.czso.cz